

Vysocectěné shromáždění!

Sešli jsme se k oslavě šedesátých narozenin Jeho Excel. prof. Dr. Albína Bráfa — muže, s jehož jménem spojen jest od posledních třiceti let nejen rozvoj české vědy národohospodářské, nýbrž v četných oborech i praktický náš český rozkvět hospodářský, muže, od něhož velická většina z nás přijala své vzdělání národohospodářské a jemuž celý národ děkuje vytýčení cílů české národní hospodářské politiky, muže, který kromě svého vědného oboru zasáhá svojí vlivnou a plodnou rukou i v celý ostatní náš život kulturní, muže, u něhož ceníme konečně vysoké povahové kvality, přímost a čestnost, ušlechtilou dobrotu a skromnost.

Je nesnadno po všem, co v těchto jubilejních dnech o Bráfovi po zásluze pěkného bylo napsáno, pokoušeti se o nové vystižení jeho činnosti a významu.

Dr. Albín Bráf narodil se dne 27. února 1851 v Třebíči na Moravě. Ještě v dětském věku přestěhoval se s rodiči — jeho otec podobně jako již děd a praděd byl hospodářským úředníkem u hrabat Valdštýnů — do Čech na Valdštýnské panství Valečov u Mnichova Hradiště. Prvého školního vzdělání nabytí na blízké škole v Bosyni a potom v Třebíči. R. 1861 přišel do Prahy na akademické gymnasium, kde r. 1869 s vyznamenáním maturovav, vstoupil na právnickou fakultu tehdejší nerozdělené university pražské. Téhož roku stížen byl Bráf úmrtím otcovým, i zřekl se vší pomoci z domova a opatřoval si živobytí vyučováním v šlechtických rodinách, zejména vychovatelstvím v domě tehdejšího velícího generála v Čechách, hr. Huyna. Jako kandidát práv navštěvoval Bráf velmi pilně státovědecký seminář, v právnickém spolku „Všehrdu“ zařídil odbor pro studium národního hospodářství, v němž zejména i Kaizl byl účasten. Odbyv rigorosa, jmenovitě z věd státních, s jednohlasným vyznamenáním, byl Bráf v červenci 1874 promován na právnické fakultě pražské university na doktora práv. Po krátké soudní praxi stal se Bráf na podzim 1874 učitelem právnických předmětů při českoslovanské obchodní aka-

demii, kde setrval až do r. 1880. R. 1877 habilitoval se na universitě pražské, tehdy ještě německé, z hospodářství národního pojednáním „O znehodnocení peněz papírových i ažiu (příčiny vzniku a změn jejich)“. Téhož roku habilitoval se Bráf tímž pojednáním za soukromého docenta i na české technice v Praze, kde mu ihned následujícího roku svěřeny byly jako honorovanému docentu první povinné přednášky právnické na technice, totiž přednášky o zákonech stavebních a železničních. Zde po smrti Jonákově převzal Bráf i výklady o národním hospodářství a o průmyslové statistice. R. 1882 jmenován byl mimořádným professorem politické ekonomie na pražské universitě, přestoupiv na nově zřízenou universitu českou, r. 1890 stal se profesorem řádným. Styky s konservativní českou šlechtou již od dob studentských, důvěrné přátelské styky s dr. Riegrem i s ostatními vůdčími osobnostmi strany staročeské hned z prvních let učitelské jeho činnosti přivedly jej k práci politické: r. 1883 zvolen, ve věku 32 let, zemským poslancem za venkovské obce okresu žambereckého a ústeckého, při nových volbách r. 1889 za poslance kurie velkostatkářské. Od r. 1887 do 1891 byl přisedícím zemského výboru. Zde m. j. byl činným při zřízení Zemské banky, České Akademie, zemského jubilejního fondu pojišťovacího pro lidové pojištění starobní a invalidní. R. 1895 složil mandát. Od r. 1892 zasedal v ředitelství Hypoteční banky král. Českého, od r. 1889 do r. 1903 v představenstvu úrazové pojišťovny dělnické, r. 1891 ve výboru zemské jubilejní výstavy v Praze a v redakci díla „Sto let práce“, od r. 1898 v státní radě zemědělské a průmyslové, v kuratoriu a výboru československé obchodní akademie v Praze až do r. 1901, kdy jmenován byl vládním inspektorem všech českých vyšších obchodních škol, dále v zemské statistické komisi, v statistické komisi města Prahy a předměstí, v zemském jubilejním fondu pojišťovacím, jehož je od samého počátku předsedou, v českém odboru zemědělské rady pro království České, po smrti Riegrově stal se nástupcem jeho ve správní radě První vzájemné pojišťovny v Praze, po pádu Svatozáclavské záložny stal se předsedou záložny Důvěry k tomu zřízené, aby převzala aktiva padlé záložny.

Na tomto místě dlužno především zmíniti se o Bráfově činnosti vědecké a učitelské.

V době, kdy Bráf vstoupil do třetího roku právnických studií, nebyl národohospodářský obor na pražské universitě příliš šťastně zastoupen. Dr. Eberhard Jonák byl vlastně habilitován pro statistiku, v níž si knihou o theorii statistiky zjednal jisté literární

jméno, mladší profesor, Dr. Richter, asi většinou i dle jména vůbec neznámý, dramatický a jiný básník, liboval si více v řečnické skvělosti nežli v přesném výkladu pojmovém. Hledal tedy Bráf poučení jinde na svůj vrub. Ale ani pro samostatné hledání cest neposkytovaly literárněhistorické výklady tehdejších přednášek vodítka: kromě Lista a „romantiků“ dotýkaly se přednášky jen zcela povrchně t. zv. školy historické, Rodbertus, Lassalle, Marx nebyli v nich ani jmenováni, tím méně došel v nich pozornosti tehdy právě nastalý rozchod německých katedrových socialistů od pravověrných vyznavačů nauky liberální. Prošel tudíž Bráf dlouholetými krisemi, nežli se utvrdil v základních názorech na svůj předmět.

Nejprve zaujat byl všecek J. St. Mille m, myslil národohospodářsky a díval se na svět jeho očima, pro jednostrannosti jeho nenacházeje plného korektivu ani v Sch ä f fle o vi, ani v Roscher o vi. Proto také první jeho práce, habilitační spis „Papiergeldentwertung und Agio“, psaný pod silným vlivem abstraktní Kniesovy knihy „Geld und Kredit“, jest prací rovněž rozhodně abstraktní, v níž statistická sestavení byla jen doklady spekulativních vývodů, že vznik a kolísání ažia závisí spíše na nabídce a poptávce po drahokovu, nežli na poměrech úvěrních, ač právě zde a právě pro Rakousko bylo na snadě použití metody historické. Nedůvěřuje úsudku posuzovatelů, Bráf spis tento nevydal, uveřejniv z něho jen populárně zpracovaný výtah v „Poslu z Prahy“ r.1878.

Teprve Kniesova další kniha „Politische Ökonomie vom geschichtlichen Standpunkte“ spolu se Sch ä f fle o v ý m „Kapitalismus und Sozialismus“ zviklala jej docela, a další, hlavní spis jeho, který jméno Bráfovo učinil známým v literatuře světové, vznikl již pod přímým vlivem historické školy. Jsou to znamenité „Studien über nordböhmisches Arbeiterverhältnisse“ z r. 1881, v nichž na podkladě delšího pobytu v sídlech hornictví a průmyslu severočeského a osobního styku s dílovedoucími a dělníky i úředních statistických dat vyšetřuje Bráf popisně a statisticky výrobní a především dělnické poměry v uhelných obvodech rudohorském a kladensko-buštěhradském, v severočeském průmyslu porcelánovém, sklářském a textilním.

Bráf dochází zde k důsledkům, že, jako pracovní a dělnické poměry při každém jednotlivém podniku nabývají osobními a lokálními zvláštnostmi rázu více méně osobitého, tak a tím větší měrou i každé jednotlivé výrobní odvětví má svou individuální otázku dělnickou, jsoucí výsledkem jeho zvláštního chodu vývojového, jeho orga-

nisačních poměrů atd., a že i zjevy, které jako podstatně stejnorodé pozorovati lze v nejrůznějších odvětvích výrobních, nabývají v každém jednotlivém osobitého zbarvení, konkrétními jeho poměry podmíněného. Poněvadž pak znalosti zvláštních poměrů a vývoju uvnitř každé jednotlivé dělnické skupiny se nedostává, leží v tom podstatná překážka pro všeliké praktické snahy reformní.

Proto Bráf požadoval orgány, které by postavení dělníkovo v práci i mimo práci učinily předmětem ustavičného pozorování, které by odkrývaly nešvary jím zaviněné i nezaviněné a pátraly po jejich příčinách, které by měly pozorný zrak pro jeho potřeby a snahy, orgány nové, které by při dostatečné záruce nestrannosti byly pověřeny úkolem, vše to zjišťovati, co se týká hmotného a sociálního postavení dělnictva, a o tom podávati občasně zprávy. Pro tyto úkoly navrhuje zřízení pracovních úřadů ve formě tehdy Schö nbergem doporučované; zavedení továrních inspektorů, tehdy právě přetřásané, bylo by prý sic nesporně velikým pokrokem, avšak sotva by dostačovalo úkolům, jež Bráf příkládá svým úřadům pracovním. Zřídití orgán, který by krok za krokem sledoval vývoj a utváření se pracovních poměrů v jednotlivých odvětvích výrobních, individuální dělnické otázky jednotlivých skupin výrobních, bylo by přímo již kusem sociální reformy samé. A nutí k tomu vždy naléhavěji praktická potřeba. Neboť „my stojíme teprve na počátku našeho hnutí dělnického. Leccos, co těžká ruka krise (po roce 1873) v prvním zárodku a vzrůstu zdržela, rozvílo se se zlepšenými poměry k novému životu, nové zjevy, nové zápletky stojí před námi v tomto oboru“.

Avšak Bráf nebyl nevnímavým pro skrovné theoretické úspěchy školy historické, právě tak jako dříve pro jednostrannost a kusost starší nauky individualistické, a teprv Mengrovy proslulé „*Untersuchungen über die Methode der Sozialwissenschaften*“ a celý methodový spor jimi vzbuzený přinesly mu jisté vyjasnění a ustálené přesvědčení. Praví Bráf: „Doba tohoto mého hledání a blouzení, častých zklamání a dočasného úplného poklesnutí sebedůvěry zahrnuje více než 10 let mého života.“ Není snadnou cestou za vědeckou pravdou a pochybností neshledává jen ten, kdo vůbec do tajů vědy nepronikl.

Pro toto vlastní nesnadné a bolestné počáteční tápání Bráf byl ve svých přednáškách objektivním posuzovatelem přerůzných názorů a směrů národohospodářských i sociálněpolitických, vzdá-

vaje uznání vědecké hloubky i socialismu Marxovu a Engelsovu.

Přímo pak nenáviděl, když hlasatelům toho onoho směru národohospodářského byly nevěcně podkládány motivy zjištné, prospěchářské.

Ačkoliv Bráf liberalismu byl dalek — prohlásil jej jako absolutní princip za odbytý a již jen historii náležející — přece v znamenitém článku „Boj proti liberalismu“ obrátil se „otevřenou polemikou“ proti některým domácím jeho odpůrcům, protože prý naprosto nemohl souhlasiti se způsobem, jakým se u nás nyní namnoze bojuje proti liberalismu jako nauce nějaké chytrácky jen k tomu vymyšlené, aby sloužila zisku kapitalistův a vůbec byla podnoží prospěchářskému pachtění lidí hospodářsky silných, aby podpirajíc jejich převahu zastírala rouškou zásad bezcitné tužby vykořisťovací.

„Podkládajíce liberalismu nemravné základy a kapitalistické účely kořistivé, křivdíme samým tvůrčím původcům liberalismu.“ A to prý by mělo býti jasno každému, že „své věci nepomáhá, kdo cizí ubližuje“, a toho nejčastěji se dopouštějí ti, kteří se obracívají přímo agitačně k širokým vrstvám lidovým. „Takových bylo a jest též u nás hejno. Často se věru zdá, že svědomí hlasatelův rozličných nauk stává se tím širším, čím širší jsou kruhy, na něž se obracejí. Z toho nemůže pojtí nic dobrého.“ Ani atheism nebo t. zv. filosofický materialismus nelze liberalismu prostě podkládati. Bráf vykládal, kterak by právě liberální živlové naši měli horlivě pěstovati svépomocné snahy v rolnictvu, živnostnictvu i dělnictvu, ježto tyto snahy právě v liberalismu kotví, a jak silné mravní momenty tkví v myšlence samoodpovědnosti individua za hospodářský zdar či nezdar naproti dnešnímu přepjatému spoléhání na veřejnou pomoc, na zákon a správu veřejnou, které budí tisíc nadějí lichých, nesplnitelných a přináší přívál nevyhnutelných sklamaní.

Nicméně ze školy historické podržel Bráf i ve svých pracích theoretických pečlivě přihlížení k historickému vývoji a k daným poměrům, zejména pokud jsou zjistitelný statisticky, i konečně k ethickým hlediskům při problémech hospodářsko- a sociálnopolitických. Hospodaření a hmotný blahobyt nejsou samy o sobě účelem, nýbrž jen prostředkem k všestrannému fysickému, duševnímu i mravnímu rozvoji člověka, národa a lidstva, a kde zájmy hospo-

dářské octnou se v rozporu s vyššími cíli kulturními a mravními, musí zájmy hospodářské těmto vyšším cílům ustoupiti.

Avšak ačkoliv mezi národohospodáři českými nebylo a není člověka, který by byl měl větší spekulativní nadání, hlubší průpravu filosofickou i osobní náklonnost k bádání theoretickému, zejména k problémům metodologickým a noetickým v oboru věd společenských, přece ani Bráf nesoustředil a nemohl soustřediti se dosud na veliké dílo theoretické, jež vydati bude snad bohdá dopřáno letům nejbliže příštím jeho činného a plodného života.

Mužové národohospodářsky u nás činní stojí před těžkým dilematem: buď vzdalovati se všeho aktivního zájmu a vsahování v naše poměry a potřeby hospodářské a věnovati se výhradně národohospodářské spekulaci, aby svojí hřívnou v závodění s ostatní teorií středo- a západoevropskou přispěli k vybědnutí nauky národohospodářské z dnešního stavu nejasnosti a pochyb i co do samých základních otázek jejích — anebo stopovati a vystihovati naše české praktické potřeby národohospodářské a zakročovati podnětem, povzbuzením nebo i varováním všude tam, kde toho žádá hospodářský prospěch národa.

Vlastně čeští národohospodáři nemají ani této volby: bylo jich dosud málo a potřeby národa jsou tak rozmanité a naléhavé, že národní život hospodářský volá a donucuje je k součinnosti, strhuje od ryzí theorie k politice národohospodářské, a tak vysvětliti dlužno, že všichni více než ryzími theoretiky jsou theoretickými politiky národohospodářskými. Ten v politice agrární, onen v živnostenské, jiný v bankovní, obchodní a dopravní atd.

Mám za to, že není to na úkor zájmům národa, a bude jednou vděčným úkolem historie zjistiti, jakou měrou na onom obrovském hospodářském povznesu českého národa v posledním půlstoletí i na zvýšení úrovně hospodářského myšlení u nás měli zásluhu vedle vynikajících mužů hospodářské praxe i theoretikové.

A tak i Bráf vydal později jen nečetné práce ryze theoretické — na prvním místě své proslulé Listy o studiu národohospodářském, v nichž vytyčuje cestu, jakou se při studiu národohospodářském dlužno bráti, vykládá rozdíl věd theoretických a praktických, zdůrazňuje formální povahu pouček národohospodářských atd., a dále přednášku v České Akademii o politických vědách v Čechách na sklonku 18. a v první polovici 19. věku, jakož i pojednání o vědě národohospodářské počátkem století 20. — právě to perly literárně-historické —, statě o nápravě měny, bankách a pod.

Daleko největší díl jeho literární činnosti zabírají spisy a pojednání z oboru politiky národohospodářské.

Především z oboru politiky agrární, jak vysvětlitelno z agrikulturního do nedávna rázu našeho národa i z tísně, kterou bylo naše zemědělství od konce let 1870 až skoro do konce stol. 19. stíženo. Právě v tomto oboru pak světle se ukázala reální povaha nazírání Bráfova: zamítání velikých, obsáhlých, ale „obyčejně ještě nedozralých, někdy i lichých prostředků«, jež mají domněle přinést spásu, a propagování t. zv. drobných prostředků reformních, jež navazují na dané poměry a hledí dosíci zlepšení opravami za těchto poměrů uskutečnitelnými. Usiloval o to, aby levný úvěr hypoteční banky stal se přístupným i širokým vrstvám rolnickým, i aby úrokové povinnosti zadluženého rolnictva konverzí byly zmírněny (spisek „Břímě, které se dá zmenšiti“).

Bráf není však pouze národohospodářem-filosofem nebo snad ještě politikem. Jeho bystrý, neúnavný a všestranný duch objímá i krásnou literaturu a umění, jak ani nelze jinak při starých rodných tradicích v domě Palackého a Riegrově. A i v těchto oborech uslyšíte od něho úsudky, které svou překvapující trefností jsou dokladem soustavného stopování a bystrého vystihování i nejmodernějších směrů v malbě, sochařství, architektuře, v hudbě i básnictví. Také obor vlastní humanity není Bráfovi cizím. Za součinnosti své ušlechtilé choti Bráflépe snad než osoby povoláním tomu bližší zná strasti a bídu velkoměsta, a není zajisté bez jeho přičinění, že Riegrovým odkazem umožněno bylo odměňovati hmotně i morálním uznáním činy opravdové lásky k bližnímu. Píle a obětavost, s jakou Bráf obstarává funkci referenta o těchto odměnách a uznáních, je při jinaké jeho zaměstnanosti přímo obdivuhodnou.

Nejvýše z činnosti Bráfovy stojí působení jeho učitelské. Bráf první počal r. 1877 vědu národohospodářskou na universitě vykládati jazykem českým. Jmenován byv r. 1890 řádným profesorem politické ekonomie na české universitě, přednášel celkem po více než čtvrt století 10 hodin v semestru zimním a 5 hodin (kromě 2hodinových cvičení seminárních) v semestru letním — dvakrát více než professoři téhož oboru na jiných vysokých školách. Za dlouhého poslancování Kaizlova byl pro českou fakultu právnickou jediným vykladačem svého vědeckého oboru.

Bráf byl učitelem neúnavným, s duší a tělem svému učitelskému úřadu oddaným; nikdy se neucházel o říšský mandát, aby se neodcizil tomuto povolání svému, a když nemohl na konec od-

mítnouti povolání za ministra orby, nerad se loučil se svými posluchači a nerozloučil se s nimi na vždy, přijav po své demisi čestné vyzvání sboru professorského, aby se opět ujal svého učitelského úřadu jakožto čestný professor právnické fakulty.

Bráf byl a jest také učitelem na výsost nadaným, který abstraktní a druhdy velmi nesnadnou látku dovede podati jasně a přesvědčivě, klada důraz na stránku methodologickou, výklady své opírá o hluboké vědění filosofické a koření duchaplnými poznámkami o současném životě hospodářském a politickém i o nových publikacích vědeckých z oboru národohospodářského. Při tom Bráf svým naskrze objektivním posuzováním různých směrů národohospodářských vychovává a přímo donucuje posluchače k vlastnímu úsudku a přemýšlení.

Hluboké vědění pojí se u Bráfa se skvělou formou přednesu; je výborným řečníkem jako málokterý z profesorů, jeho výklady při vši živosti a barvitosti přednesu jsou vždy ucelené a přímo architektonicky vybudované, aniž kdy forma jest na úkor přesnosti a výstižnosti. Proto přednášky jeho mívaly vždy hojné a věrné posluchačstvo.

Zvláště vyhledávána bývala Bráfova seminární cvičení, která patří k nejskvělejším stránkám jeho učitelské činnosti. Konala se, dokud nebylo vhodných seminárních místností, v samém bytě Bráfově, kde při neúplnosti knihovny universitní a ještě větších nedostatecích seminární knihovny byla bohatá knihovna Bráfova každému k použití přístupna. Bráf jako ředitel semináře ponechával každému účastníku při výběru temat zpravidla všemožnou volnost, hledě jen, aby přehorliví žáci nevybírali si temat příliš obsáhlých, a naznačoval methodu, opatřoval literaturu, sledoval postup práce, radil a poučoval, připojoval své glossy a zkušenosti.

Z těchto seminárních cvičení vyšla řada pozdějších literárních našich pracovníků národohospodářských.

Také po skončení studií Bráf nezapomínal na své vynikající žáky, pečuje, aby mohli své vzdělání prohloubiti studiem na vysokých školách zahraničních, a opatřuje jim po případě i postavení, jejich náklonnostem a vlohám přiměřená.

Také přecetné populární přednášky konal Bráf o českých otázkách hospodářsko-politických i o problémech theoretických; tak v cyklu přednášek v České společnosti národohospodářské v Praze 1898, v Dělnické Akademii v zimě 1899, v Brně 1900,

v Českém klubu, na kursech pro vzdělání úřednictva peněžních ústavů, v universitních extensích a j.

Obrovské přímo práce vyžádal si pokus Bráfův, učiniti z politického denníku »Hlasu Národa« list, který by se na prvním místě zabýval otázkami národohospodářskými. Bráf tuto národohospodářskou rubriku, v čelo listu zasazenou, netoliko vzorně redigoval, nýbrž i z větší části sám vyplňoval.

Pro náš český život hospodářský má však Bráf ještě velký význam jakožto formulátor novodobého programu české národní politiky hospodářské. Již od r. 1848 byli si naši vlastenci vědomi potřeby hospodářského posílení českého národa, a ač v posledním půlstoletí učinilo naše národní hospodářství neobyčejné pokroky, jsme přece ještě stále pozadu za Němci v oboru velko-průmyslu a velkoobchodu. A tu jest nutně třeba dohoniti to, co bylo zameškáno. Bráf formuloval tuto potřebu jako dovršení díla obrozovacího, které v svém celku se dělí na obrození literární a jazykové (do r. 1848), na obrození politické (od r. 1848 a zejm. od r. 1860) a obrození národohospodářské. Teprve nyní si dostatečně uvědomujeme, jak velký význam by mělo národohospodářské osamostatnění a zmohutnění naše pro zachování a rozvoj našeho života národního. Positivní české vlastenectví hospodářské musí se projevovat hlavně v lásce k českému výrobku, v odběratelské ochotě spotřebitelů, kteří by dávali přednost výrobkům českým před výrobky cizími, abychom v mezích, přírodními poměry nám daných, mohli opatrovati své hospodářské potřeby vlastní výrobou a užíviti své příslušníky na vlastní půdě. Na druhé straně jest třeba větší čilosti podnikatelské, a to předpokládá snahy o povznesení technické zdatnosti, obchodnické obratnosti a hospodářské morálky našich výrobců a obchodníků, a o výchovu pro podnikatelské úkoly vyššího slohu.

Bylo jen logickou konsekvencí, že dr. Bráf, který první nejdůrazněji a nejvytrvaleji hlásal u nás potřebu národní solidarity a všemožné soběstačnosti hospodářské, jest též duševním původcem pozitivní instituce, která má za úkol, aby byla korigována znenáhla jednostrannost našeho sociálního vývoje, dosud k hypertrofii odvislých stavů směřujícího a po hospodářské stránce dosud převážně jen o střední vrstvy výrobní a obchodní se opírajícího. Institucí tou jest Národohospodářský ústav při České akademii, jehož organizační obrysy nastínil dr. Bráf již v r. 1900 a jehož aktivování odkazem továrníka Riegra a munificencí Hlávkovou bylo r. 1907 umožněno.

Národohospodářský ústav po tříletém trvání svém zůstává již blahodárné stopy své působnosti v národě právě pod vedením Bráfovým. V tom směru jest Bráf národním buditelem hospodářským, jako byli Dobrovský, Jungmann, Havlíček, Palacký a Rieger buditeli literárními a politickými. Teprve Bráfem jaksí doplňuje se probuzení a obrození národa.

Vysoko stojí Bráf posléze i po stránce povahové. Bráf nezná ústupků a kompromisů od energického hájení toho, co dle svého vnitřního přesvědčení pokládá za pravdu a právo; jde za svým přesvědčením nezlomně, neohlížeje se ani nahoru ani dolů, úplně mu je cizí demagogie oproti massám, a že dovedl uhájiti své stanovisko a rozhodnutí i naproti vůli vysokých činitelů ve státě, ukáže jednou historie způsobem, který charakteru Bráfovu vydá vysvědčení nejskvělejší.

Bráf byl a je stranníkem politickým, dovedl v zájmu své strany za nejtěžších dob státi na místech nejexponovanějších — ale příslušenství ke straně nikdy mu nebránilo uznávati dobré stránky a činy jiných stran a osob, třeba i v protivném táboře stojících. Profesor-politický konservatívec nerozpakoval se zabývati se myšlenkou, aby právě pro obor politické oekonomie habilitoval se jako soukromý docent příslušník strany sociálně-demokratické, v němž spatřoval vynikající nadání a zálibu v práci vědecké, a nic jej snad nemrzívalo více, než-li když ten či onen petent chtěl se mu omlouvati ze svého jinakého smýšlení politického nebo myslil, že se musí přizpůsobovati názorům Bráfovým.

Bráf je charakter přímý, poctivý a čistý, člověk šlechtný a dobrý. Od let mám přesvědčení, že Bráfovy dobroty leckdy bylo zneužito a že by větší upjatost byla na prospěch jemu a nikoliv na úkor oprávněných zájmů jiných.

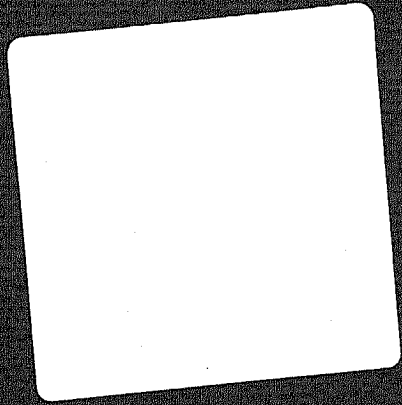
Na obratu let devadesátých, v době, kdy v politickém zápasu na nejlepší hlavy české kydány hany, Bráf v obraně svých nejlepší přátel i v přesvědčení, že jedná k prospěchu národa, nešetřil protivníků žíravým vtípem, který tím více rozhořčoval, čím byl pravdivější a přiléhavější, a Bráf patřil proto k protivníkům nejobávanějším a nejnenáviděnějším. Uplynulé dvacetiletí silně shladilo protivy právě mezi těmi stranami, které se tehdy nejnenávislivěji potíraly. Tak i Bráf zůstal sice věren svému přesvědčení politickému, ale dnes není snad v národě člověka, jenž by necenil v Bráfovi vynikající potence vědecké a politické i vysoké kvality mravní.

Bráf je posléze člověk nesmírně skromný. Nikdy se netlačil vpřed a i tam, kde věc vzešla z jeho počínu, ustoupil ochotně stranou, zůstává slávu i zisk jinému.

Těžce dolehl na něj osud, zbaviv jej jediného syna, vysoce nadaného a hodného, naděje života jeho. Po dlouhých měsících nesmírného bolu Bráf i tuto ránu snesl.

Na sklonku 60 let stojí zde Bráf přes nevalné zdraví svoje v plné duševní síle a svěžesti, pln energie a ideové všestrannosti, bohatosti a pružnosti, činný v řadě nejrozmanitějších oborů našeho národního života hospodářského a kulturního. Kéž je mu dopřáno v dlouhé řadě let ještě mnoho vykonati, jemu důstojnému pokračovateli rodu Palackého i Riegrova!

ZF13

VŠE - Praha

3 1 4 2 1 7 9 4 6 2